

ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИИ

7. клас - НГДЕК

Част I:

Задача от 1 до 15. – общ брой точки 15

Ключ с верните отговори

ЗАДАЧА №	ОТГОВОР	БРОЙ ТОЧКИ
1.	Б	1
2.	В	1
3.	Б	1
4.	Г	1
5.	Б	1
6.	Б	1
7.	Г	1
8.	Г	1
9.	А	1
10.	Б	1
11.	А	1
12.	В	1
13.	А	1
14.	В	1
15.	А	1

Част II:

Задача от 16 до 25.

Задача 16.За всяко вярно записано име на личност се присъжда по **1 точка**.Пълният отговор на задачата се оценява с **6 точки**.

- А) Добри Войников
- Б) д-р Петър Берон
- В) Анастасия Димитрова
- Г) Стефан Македонски
- Д) Петко Р. Славейков
- Е) Панайот Пипков

Задача 17.Пълният отговор на задачата се оценява с **4 точки**.

под-условие	ОТГОВОР	брой точки
А)	Предметът (Учебният предмет) е математика	1
Б)	Съставителят на учебника е Тодор Шишков, издаден е през 1869 г.	1
В)	В българските училища през Възраждането се изучават алгебра, аритметика и геометрия. Има различни курсове (различни степени в училището, различни класове). В Търново има повече от едно народни училища. Съществува длъжност „директор на народните училища“. В града работи книжарница, важна част от дейността на която е да разпространява български учебници.	2

Задача 18.

За всяко вярно записано произведение се присъжда по **0,5 точки**.

За всяко вярно записано име на автор се присъжда по **1 точка**.

Пълният отговор на задачата се оценява с **6 точки**.

- А) „Хубава си моя горо“, Любен Каравелов
 Б) „Вятър ечи, Балкан стене“, Добри Чинтулов
 В) „Обесването на Васил Левски“, Христо Ботев
 Г) „Де е България“/ „Питат ли ме де зората“, Иван Вазов

Задача 19.

Пълният отговор на задачата се оценява с **4 точки**.

под-условие	ОТГОВОР	брой точки
А)	Статистиката е изготвена след обявяването на Независимостта на България (през 1908).	1
Б)	Най-много капитал за едно предприятие се влага в производството на електроенергия.	1
В)	Най-много работници са заети в текстилната промишленост.	1
Г)	Най-много предприятия има в производството на храни и напитки, защото за откриването им са нужни по-малко капитали, има голямо търсене, храните бързо се продават и така бързо се възвръща капитала и то с печалба.	1

Задача 20.

Пълният отговор на задачата се оценява с **5 точки**.

под-условие	ОТГОВОР	брой точки
А)	Учителят трябва да знае повече (да е подготвен повече, да е по-образован) от своите ученици	1
Б)	Учителят трябва да ги учи на реални (научни факти – да гледа долу на земята, да е стъпил здраво на земята) и практически неща, да бъде вдъхновен и сам да вдъхновява, да преподава със страст.	2
В)	Според Ботев основната цел на възпитанието в училище е да запази учениците да са добри и искрени (честни) хора, да съхрани любопитството им към света (всичко това, което присъства в детската душа).	1
Г)	Учителят трябва да е търпелив, добър (да обича децата), здрав и издръжлив.	1

Задача 21.Пълният отговор на задачата се оценява с **5 точки**.

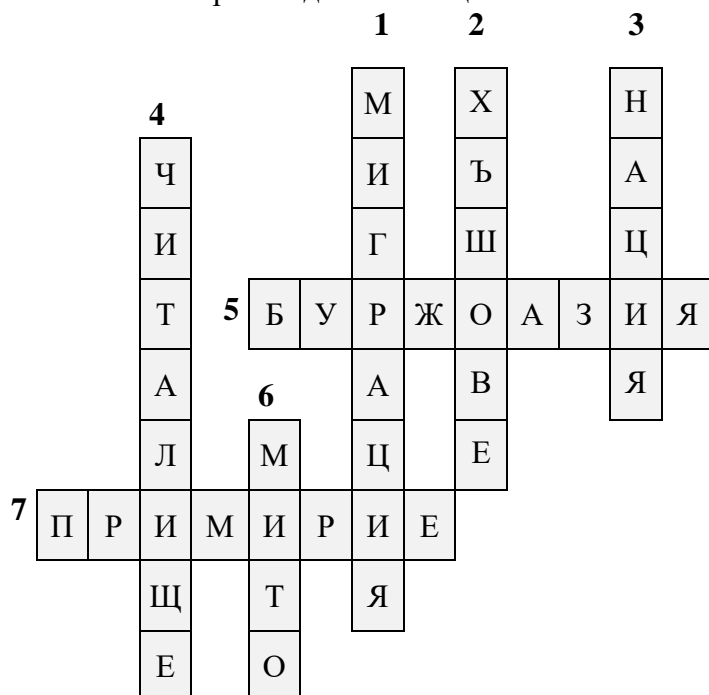
под-условие	ОТГОВОР	брой точки
А)	Линията на времето дава информация за живота и делото на Георги Раковски (и за началото на организираното националноосвободително движение)	1
Б)	Върху линията на времето трябва да се нанесат годините 1853-1856.	1
В)	Първата българска легия е създадена във връзка с Белградския план на Раковски за освобождение на България.	1
Г)	Новата политическа организация, която възниква е ТБЦК през 1866 г.	1
Д)	При подготовката и действията на четата си Хаджи Димитър и Стефан Караджа могат да ползват идеите от плановете за освобождение на България на Раковски, организацията на Първата българска легия (Стефан Караджа участва в легията), подготовката и организацията на четите на Панайот Хитов и Филип Тотю.	1

Задача 22.Пълният отговор на задачата се оценява с **6 точки**.

под-условие	ОТГОВОР	брой точки
А)	Българският военен лагер е разположен пред Одрин (в близост до Одрин/крепостта Одрин).	1
Б)	На картината са представени две части от българската армия – артилерията и каруца – превозно средство, с което се прекарват храни, боеприпаси за войската, ранени и др. (обоз)	1
В)	Едър мъж, облечен в традиционна селска носия (с традиционни дрехи) – бяла риза, елек, потури, цървули и калпак, се е наметнал с войнишки шинел. Той стои близо до каруцата и полегналите животни, отделно от групата войници, облечени в униформи. Вероятно той превозва с каруцата необходимите неща за българските войници – храна, боеприпаси – товари, разтоварва, грижи се за животните. <i>Възможни са и други отговори, които съответстват на условието.</i>	2
Г)	Животните (кравите, воловете) на преден план придават на картината чувство на умора, изтощение – те са толкова слаби, че им се виждат ребрата, има тъга в очите им. Животните са взети от техните стопани за нуждите на българската армия, а в мирно време с тях селяните орат, прибират реколтата, вършат цялата си селскостопанска работа, а кравите осигуряват и прехрана на селското семейство – мляко, масло, сирене. <i>Възможни са и други отговори, които съответстват на условието.</i>	2

Задача 23.

За всяко вярно записано понятие в кръстословицата се присъжда по **1 точка**.
Пълният отговор на задачата се оценява със **7 точки**.



Задача 24.

Пълният отговор на задачата се оценява с **5 точки**.

под-условие	ОТГОВОР	брой точки
А)	Двете социални групи, описани в текста, са селяни и граждани.	1
Б)	Слугините в София се наемат през пролетта и есента за срок от 6 месеца.	1
В)	Селското семейство дава детето си за слугиня, за да спечели малко пари, за да се научат на домакинска работа, може и да се ограмотят. (Като дадат детето си в града, така изхранват едно по-малко през половината година.)	1
Г)	Предлага да върша някаква работа срещу заплащане.	1
Д)	Животът в София се отразява положително на момичетата. Макар да работят тежък и изморителен труд, те придобиват умения в домакинството, виждат различен свят от селския бит (а ако домакинята е добра може и да помогне на момичето да учи). Това ги прави добра партия за женене, (скоро самите те могат да създадат семейство).	1

Задача 25.

Пълният отговор на задачата се оценява със **7 точки**.

под-условие	ОТГОВОР	брой точки
А)	Основно зърнени култури в България се отглеждат в Мизия (Северна България/ Дунавската равнина/ Добруджа).	1
Б)	Възможни отговори: Татар Пазарджик, Пловдив, Стара Загора, Узунджово.	1
В)	Българските търговци изнасят за Англия и Италия вълна, коприна, кожи, восък и зърно.	1
Г)	За стопанското издигане на град Русе през Възраждането спомага това, че е пристанище на р. Дунав. Първата железопътна линия в българските земи го свързва с черноморското пристанище Варна. До него достигат и важни пътища на търговията (пътища, по които стоките от Северна България се изнасят в чужбина).	2
Д)	В българските земи се развива селското стопанство (основно земеделие), отглеждат се различни култури, но липсва индустриално производство. Българските търговци изнасят селскостопански суровини, продукти, а внасят манифактурни стоки. <i>Възможни са и други отговори, които съответстват на условието.</i>	2

Задача от 16 до 25. – общ брой точки 55

ЗАДАЧА №	общ брой точки
16.	6
17.	4
18.	6
19.	4
20.	5
21.	5
22.	6
23.	7
24.	5
25.	7

Част III:

Максимален брой точки за отговора на историческия въпрос – 30 точки

В какво се състои историческата роля на Търновската конституция?

При оценката на писмения текст да се вземат под внимание пълнотата на отговорите и тежестта на въпросите, както следва:

1. Как е създадена Търновската конституция? Обяснете възгледите на либералите и консерваторите. (6 точки)

Отбелязва се кога е свикано Учредителното събрание, може някои деца да добавят и състава на депутатите, че са представители на всички земи, населени с българи, независимо от техния статут. Учениците трябва да представят и възгледите на: либералите, начело с Петко Каравелов, Петко Славейков и Драган Цанков, които искат широки права за гражданите и ограничени права за българския монарх. Консерваторите,

предвождани от Константин Стоилов, Димитър Греков и Тодор Икономов, настояват за широки правомощия на княза и ограничаване на правата на българския народ, който смятат за недостатъчно подготвен политически. При изработването на Търновската конституция надделяват идеите на либералите. Тя е тържествено подписана на 16 април 1879 г.

2. Кой са основните държавни органи според Търновската конституция и какви са техните функции? (7 точки)

*Съгласно конституцията българската държава е парламентарна монархия. Властта в нея се поделя между владетеля и Народното събрание. Князът получава широки правомощия. **Законодателната власт** принадлежи на Народното събрание. Обикновеното народно събрание (ОНС) изработва законите, приема бюджета, контролира правителството. Учредителна власт притежава единствено Великото народно събрание (ВНС), което има право да променя територията на страната, да бизменя конституцията, да избира монарх. **Изпълнителната власт** е възложена на Министерския съвет. Правителството отговаря за прилагането на законите и за развитието на всички сфери на държавния живот.*

3. Какви са правомощията на владетеля? 6 точки)

Макар и много демократична Търновската конституция предоставя много правомощия на българския владетел. Българският владетел е главнокомандващ на българската армия. Той свиква Народното събрание, назначава Министерския съвет, от негово име действа съдебната власт. Той представлява и държавата в международните отношения..

4. Кой основни граждански и политически права и свободи са вписани в конституцията? (5 точки)

Търновската конституция предоставя и широки граждански права. Тук би трябвало да се отбележат правото да избират и бъдат избирани; право на сдружаване, свобода на словото и печата; безплатно начално образование; никой не може да бъде наказан без да бъде съден; неприкосновеност на личността и частната собственост.

5. Какво е значението на Търновската конституция за развитието на свободна България? (6 точки)

С приемането на Търновската конституция през 1879 г. се открива пътят за развитие на модерна и демократична България. Широки права, но не са гарантирани. За времето си е една от най-демократичните в Европа.

30 точки се получават за пълен отговор, който включва:

- Създаване на цялостен, свързан текст.
- Отговори на всички опори.
- Верен подбор на фактите.
- Висока езикова култура.

0-10 точки се получават при липса на отговори на съпътстващи въпроси; допуснати груби фактологически грешки; нарушена хронологическа последователност в изложението и липса на опити за обобщения. Показана е слаба езикова култура.